

Vraag nr. 169
van 13 april 2005
van de heer BART DE WEVER

Inburgeringsbeleid – Rol VDAB

De rol van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) in het Vlaams inburgeringsverhaal is niet te onderschatten. Zowel op het niveau van het primaire inburgeringstraject, met als derde pijler de loopbaanoriëntatie, als op het niveau van het secundaire inburgeringstraject, is de VDAB de overheids-partner bij uitstek en vormt hij voor duizenden nieuwkomers een cruciale factor in hun zoektocht naar een beter bestaan.

Vanuit het veld bereiken me echter verschillende signalen die wijzen op de noodzaak van een bijsturing van het beleid.

Graag schets ik kort de huidige situatie. Gezien de complexiteit van de materie lijkt me dat geen overbodige luxe.

Nadat een nieuwkomer met een professioneel perspectief (d.w.z. met de bedoeling om te werken), in het kader van zijn primair inburgeringstraject, de cursus Maatschappelijke Oriëntatie (indien laaggeschoold) en de cursus Nederlands Tweede Taal (NT2) richtgraad 1.1 met gunstig gevolg heeft afgerond, wordt hij geacht deel te nemen aan het derde luik "loopbaanoriëntatie". Dit behelst de cursus "Kiezen 2" van de VDAB, die vier weken duurt. Na deze cursus moet de cursist opnieuw een test afleggen, voorheen was dit de TOBA-test, sinds enkele weken is dat de Domino-test. Indien de nieuwkomer slaagt voor deze test, komt hij/zij in het secundaire inburgeringstraject terecht. Dit is een vooropleiding (op een beroepsopleiding) van de VDAB : de nieuwkomer volgt hetzij de cursus "Vacant" (secundair niveau), hetzij de cursus "De Lift" (tertiar niveau), hetzij de cursus "Duizendpoot" (social-profit). Dit gaat gepaard met extra taallessen. Indien de nieuwkomer ook hiervoor slaagt, kan hij/zij aan de effectieve beroepsopleiding beginnen.

Echter wanneer de nieuwkomer niet slaagt voor de TOBA/Domino-test wordt hij/zij door de VDAB niet toegelaten tot de vooropleiding en wordt hij terug naar af gestuurd. In de praktijk betekent dit in het beste geval dat de nieuwkomer terugkeert naar het onthaalbureau en zich inschrijft voor de

NT2-cursus met richtgraad 1.2 en het na afloop opnieuw probeert (met de hoop nu wel te slagen voor de TOBA/Domino-test). Vaak echter haakt de nieuwkomer gefrustreerd af.

Deze problematiek heeft al voor heel wat verhitte discussies gezorgd tussen de VDAB en het veld. De VDAB gaat immers uit van de redenering dat het niveau van de NT2-cursus met richtgraad 1.1 te laag ligt en dus de lat niet hoog genoeg legt. Het veld van zijn kant repliceert dat richtgraad 1.1 aan alle Europese standaarden voldoet. Zij stellen dan ook voor om hetzij de TOBA/Domino-test weg te laten, hetzij de vooropleidingen gemakkelijker te maken, hetzij de nieuwkomers pas toe te laten tot een vooropleiding na het succesvol beëindigen van de NT2-cursus met richtgraad 1.2. In Antwerpen heeft deze discussie ertoe geleid dat de VDAB géén test meer afneemt bij de nieuwkomers die uit de loopbaanoriëntatie komen.

De minister begrijpt dat het voor de nieuwkomer zeer frustrerend is om te moeten vaststellen dat, na het slagen voor de cursus NT2 1.1 en het succesvol beëindigen van de loopbaanoriëntatie, er nog maar eens een test wordt afgenomen die ervoor kan zorgen dat hij terug naar af wordt verwezen.

Daarnaast mort het veld over de samenwerking met de VDAB inzake monitoring. Noch de onthaalbureaus, noch de aanbodverstrekkers, noch de Huizen van het Nederlands, hebben zicht op de resultaten van hun inspanningen. Wat er in het secundaire inburgeringstraject (de vooropleiding) gebeurt, is onduidelijk. Er is zo goed als geen afstemming en opvolging.

Graag wil ik een aantal gegevensvragen stellen om een beter zicht te krijgen op de situatie van het inburgeringsbeleid in Vlaanderen.

1. Hoeveel nieuwkomers hebben een professioneel perspectief ? Hoeveel hebben een educatief perspectief en hoeveel een sociaal perspectief (graag percentages en absolute cijfers voor de laatste 3 jaar) ?
2. Hoeveel cursisten hebben het afgelopen jaar deelgenomen aan de cursus Loopbaanoriëntatie ?

Heeft iedereen deze cursus afgewerkt ?

3. Hoeveel cursisten hebben het afgelopen jaar deelgenomen aan de TOBA/Domino-test ?

Hoeveel slaagden ?

4. Hoeveel nieuwkomers hebben het afgelopen jaar deelgenomen aan een secundair inburgeringstraject ?

Hoeveel volgden de cursus "Vacant" (secundair niveau), hoeveel de cursus "De Lift" (tertiair niveau) en hoeveel de cursus "Duizendpoot" (social-profit) ?

Wat waren de respectieve slaagpercentages ?

5. Hoeveel van het totaal aantal nieuwkomers vindt na het inburgeringstraject werk ?

(periode 30 augustus 2001 tot 31 oktober 2002)

	aantal	aandeel
Professioneel traject	1871	75%
Sociaal traject	249	10%
Educatief traject	301	12%
onbekend	85	3%
Totaal	2506	100%

Hoeveel van de nieuwkomers die aan een vooropleiding beginnen, vinden werk ?

Zijn hier opmerkelijke regionale verschillen ?

N.B. Deze vraag werd gesteld aan de ministers Vandenbroucke (vraag nr. 169) en Keulen (nr. 160).

Antwoord

1. Tijdens de experimentele jaren van het inburgeringsbeleid heeft de administratie de onthaalbureaus bevroegd naar het perspectief van de nieuwkomers die zich bij hen hebben aangemeld.

(periode 1 september 2002 tot 31 oktober 2003)

	aantal	aandeel
Professioneel traject	2389	74.5%
Sociaal traject	240	7.5%
Educatief traject	250	8%
onbekend	330	10%
Totaal	3209	100%

Bron: Rapportage van de onthaalbureaus¹

In de latere rapportages werden de onthaalbureaus niet meer expliciet bevraagd rond dit aspect. Wel kunnen we bepaalde cijfers halen uit de database van het cliëntvolgsysteem Matrix.

In de periode 1 april 2004 tot 31 maart 2005 hebben 7.373 nieuwkomers zich aangemeld op het onthaalbureau, waarvan 4.427 nieuwkomers een traject hebben opgestart. We beschikken enkel over informatie over het perspectief van 2.912 nieuwkomers die een Inburgeringscontract hebben ondertekend, aangezien het cliëntvolgsysteem Matrix nog maar een jaar operationeel en in ontwikkeling is. U merkt dat er zich ook hier eenzelfde tendens aftekent als in de periodes 2002 en 2003.

(periode 1 april 2004 tot 31 maart 2005)

	aantal	aandeel
Professioneel traject	2240	77%
Sociaal traject	450	15%
Educatief traject	222	8%
Totaal	2912	100%

Bron: database van het cliëntvolgsysteem Matrix.

Een traject wordt als nieuw opgestart genoteerd in het kalenderjaar dat er voor de eerste keer na de opmaak van het trajectplan een bemiddelingsgesprek of een actie in één van de modules opgestart werd (module 3: sollicitatietraining; module 4: beroepsopleiding, module 5: persoonsgerichte vorming (waaronder NT2); module 6: opleiding en begeleiding op de werkvloer. Trajecten kunnen uiteraard jaaroverschrijdend doorlopen, maar worden slechts in het opstartjaar geteld.

De VDAB noteert in het dossier van een werkzoekende de "warme overdracht" vanuit het onthaalbureau. Als een nieuwkomer door een onthaalbureau doorverwezen wordt naar de VDAB moet hij/zij een professioneel perspectief hebben. Het aantal "nieuw opgestarte trajecten met warme overdracht" wordt hieronder per jaar weergegeven:

- 2002: 1314 trajecten met warme overdracht
- 2003: 1677 trajecten met warme overdracht
- 2004: 1455 trajecten met warme overdracht

2. De "cursus loopbaanoriëntatie" via het pakket "Kiezen" werd pas in de loop van 2004 veralgemeend in Vlaanderen. Daarvoor werd vooral via individuele loopbaanoriëntatiegesprekken gewerkt.

In 2004 volgden 476 nieuwkomers het pakket Kiezen, 463 onder hen volgden de volledige cursus. Bij de 13 stopzettingen tijdens het verloop van de cursus ging het 6 x om tewerkstelling, 3 x om verhuis naar een andere regio, 1 x om langdurige ziekte en 2 x om een voor de VDAB aanvaardbare reden om de cursus stop te zetten. Slechts in 1 geval ging het om een stopzetting wegens onvoldoende medewerking.

3. De Domino-test werd pas in het voorjaar opgeleverd. Momenteel worden de instructeurs opgeleid (er kan enkel door "gelabelde instructeurs" getest worden.). Er zijn dan ook nog geen gegevens over het slagen in de DOMINO-toets.

De VDAB houdt de resultaten op de TOBA-toets niet met aparte codes bij in het dossier van de werkzoekende. Om die reden kan er geen overzicht gemaakt worden van het aantal geslaagden / niet geslaagden voor de TOBA-toets. Als de cursist slaagt, wordt in het dossier wel een "klaar voor opname" voor het betrokken schakelpakket (NT2) genoteerd. Bij niet slagen is er een individuele terugkoppeling naar het onthaalbureau in functie van het verdere verloop van het traject.

4. Het afgelopen jaar werden 1455 nieuwe trajecten met warme overdracht opgestart (Zie verklaring onder vraag 1 over de telling).

Uit de metingen blijkt dat de slaagpercentages respectievelijk 91,3 % voor Vacant, 76,2 % voor De Lift en 86,5 % voor Duizendpoot bedragen (de stopzettingen niet meegerekend). De VDAB hoopt door de invoering van de DOMINO-toetsen deze slaagpercentages verder te verhogen.

5. De VDAB meet voorlopig enkel de uitstroom van afgesloten trajecten.

¹ De werkingsperioden inburgering in de experimentele perioden overlappen twee maanden. Het aantal nieuwkomers is evenwel uniek, aangezien in het cliëntvolgsysteem Traject2000 mogelijk was om aan elk dossier de betreffende subsidieperiode te koppelen, waardoor dubbeltellingen uitgesloten werden.

	LKC VAN TRAJECTBEGLEIDER	Doelgroep met afgesloten traject	positieve uitstroom	Perc. Uitgestroomd tov totaal
vooropleiding NT2				
JA	AALST	28	25	89,3%
	ANTWERPEN	384	154	40,1%
	BRUGGE	28	9	32,1%
	BRUSSEL	141	101	71,6%
	GENT	127	72	56,7%
	HASSELT	134	66	49,3%
	KORTRIJK	68	39	57,4%
	LEUVEN	58	38	65,5%
	MECHELEN	33	17	51,5%
	OOSTENDE	60	35	58,3%
	SINT-NIKLAAS	62	30	48,4%
	TONGEREN	45	34	75,6%
	TURNHOUT	35	16	45,7%
	VILVOORDE	40	24	60,0%
JA Total		1243	660	53,1%
Nee	AALST	7	7	100,0%
	ANTWERPEN	108	64	59,3%
	BRUGGE	29	18	62,1%
	BRUSSEL	12	9	75,0%
	GENT	13	4	30,8%
	HASSELT	64	23	35,9%
	KORTRIJK	18	11	61,1%
	LEUVEN	29	18	62,1%
	MECHELEN	37	15	40,5%
	OOSTENDE	19	10	52,6%
	SINT-NIKLAAS	9	3	33,3%
	TONGEREN	35	28	80,0%
	TURNHOUT	18	7	38,9%
	VILVOORDE	19	9	47,4%
Nee Total		417	226	54,2%
Grand Total		1660	886	53,4%

Vooropleiding NT2 = schakelpakket De Lift, Vacant of Duizendpoot van (NT2 bij VDAB).

De uitstroom wordt gemeten door na te gaan of de nieuwkomer zes maanden na het beëindigen van het traject nog ingeschreven is als niet werkende werkzoekende. Het gaat hier dus in tegenstelling tot vraag 1 niet over het aantal nieuw opgestarte trajecten in 2004.

Er zijn inderdaad regionale verschillen qua uitstroom. In de bovenstaande tabel is dit uitgesplitst in nieuwkomers die wel en nieuwkomers die geen vooropleiding NT2 hebben gevolgd tijdens het traject. In de onderstaande tabel worden deze gegevens samengevoegd tot een uitstroomcijfer per LKC.

LKC VAN TRAJECTBEGELEIDER	Doelgroep met afgesloten traject	positieve uitstroom	Percentage uitgestroomd
AALST	35	32	91,4%
ANTWERPEN	492	218	44,3%
BRUGGE	57	27	47,4%
BRUSSEL	153	110	71,9%
GENT	140	76	54,3%
HASSELT	198	89	44,9%
KORTRIJK	86	50	58,1%
LEUVEN	87	56	64,4%
MECHELEN	70	32	45,7%
OOSTENDE	79	45	57,0%
SINT-NIKLAAS	71	33	46,5%
TONGEREN	80	62	77,5%
TURNHOUT	53	23	43,4%
VILVOORDE	59	33	55,9%
Grand Total	1660	886	53,4%